

Forrás: <https://www.folyoirat.tortenelemtanitas.hu/2023/11/beliczai-tamas-lezervago-a-tortenelem-tanitasaban-14-03-11/>

Beliczai Tamás

Lézervágó a történelem tanításában¹

Előzmény

Az iskolánkba érkező diákok földrajzi, topográfiai ismeretei sajnálatosan igen nagy hiányosságokat mutatnak. A földrajzi térben nehezen igazodnak el, nemcsak a Föld országai, városai, de a magyarországi települések, tájak elhelyezése is problémát jelent. Különösen nagy kihívás a történelmi tájak ismereteinek az előzőeknél is nagyobb hiánya. Ez utóbbi problémának a kezelésére szeretnék egy új módszert bemutatni, melynek eszköze egy történelmi/földrajzi puzzle.

Megvalósítás

Feladatunk egy a történelmi Magyarország tájait bemutató puzzle elkészítése úgy, hogy a puzzle hátsó oldalán a tájak rövid jellemzése is olvasható legyen. A projekt megvalósítása során mire támaszkodhatunk?

- a diákok informatikai ismereteire;
- a digitális kultúra tantárgy vektorgrafikai tananyagára;
- a Digitális Közösségi Alkotóműhely támogatására.

A projekt első részében a diákok megkapják a történelmi Magyarország tájainak neveit, melyekhez rövid jellemzéseket kell készíteniük. Ehhez használhatják az internetet. A szövegszerkesztő programmal elkészített leírásokat kinyomtatjuk.

1. ábra: Leírások

Felvidék

A Dunától és az Északi-középhegységtől északra található táj. Ma Szlovákiához tartozik.

Kárpátalja

Az Északkeleti – Kárpátokban található táj. Ma Ukrajnához tartozik.

Partium

Az Alföld és Erdély között található táj. Ma Románia legnyugatibb része.

Beliczai Tamás: Lézervágó a történelem tanításában

Erdély

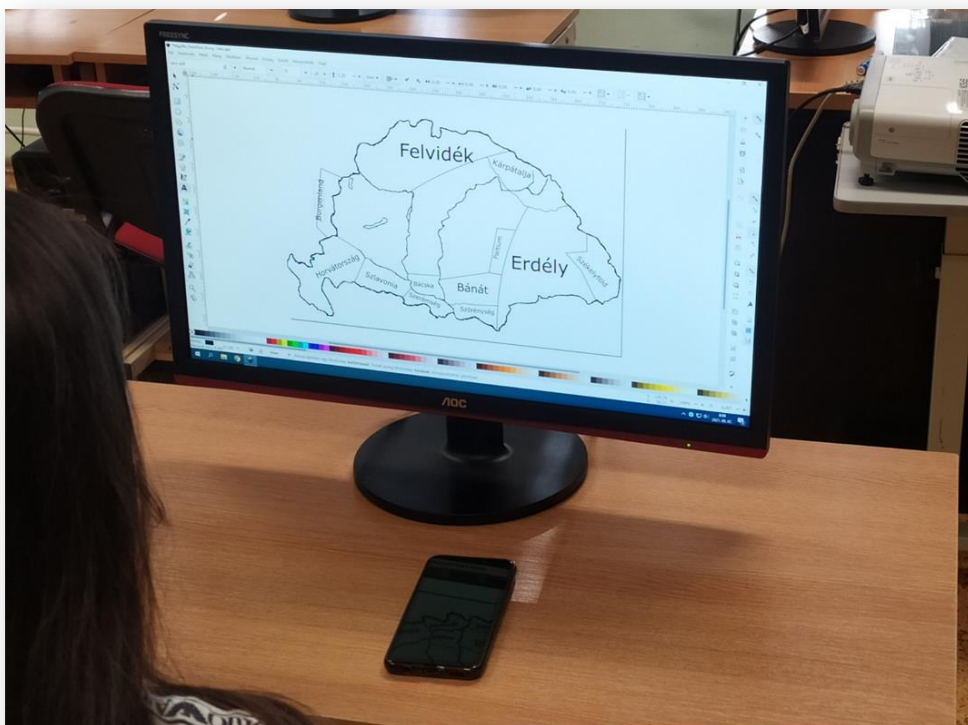
A történelmi Magyarország délkeleti részén található nagy táj. Ma Romániához tartozik.

Székelyföld

Erdély délkeleti részén található táj. Nevét az ott élő népről kapta. Ma Romániához tartozik.

A következő lépésben megrajzoljuk a térképet, melyben elhelyezzük a tájak neveit. Ehhez vektorgrafikus képszerkesztő szoftvert (mi az Inkscape-et, ingyenesen letölthető az internetről) alkalmazunk. A vektorgrafikai ismeretek a 9. évfolyamon a digitális kultúra tantárgy része, ezért ennél a pontnál kérjük az informatikus kollégák támogatását. Az elkészült térképeket átküldjük a DKA-ba.

2. ábra: A Digitális Közösségi Alkotóműhely (DKA) térképe²

De mi az a DKA? Digitális Közösségi Alkotóműhely. Nyugat-európai mintára létrehozott, XXI. századi eszközökkel felszerelt műhely. Olyan technikákat és technológiákat érhetünk itt el, mint

- 3D nyomtatás;
- lézervágás;
- CNC-megmunkálás;

Beliczai Tamás: Lézervágó a történelem tanításában

- hegesztő-szimulátor;
- mobiltelefonról (is) vezérelhető robot.

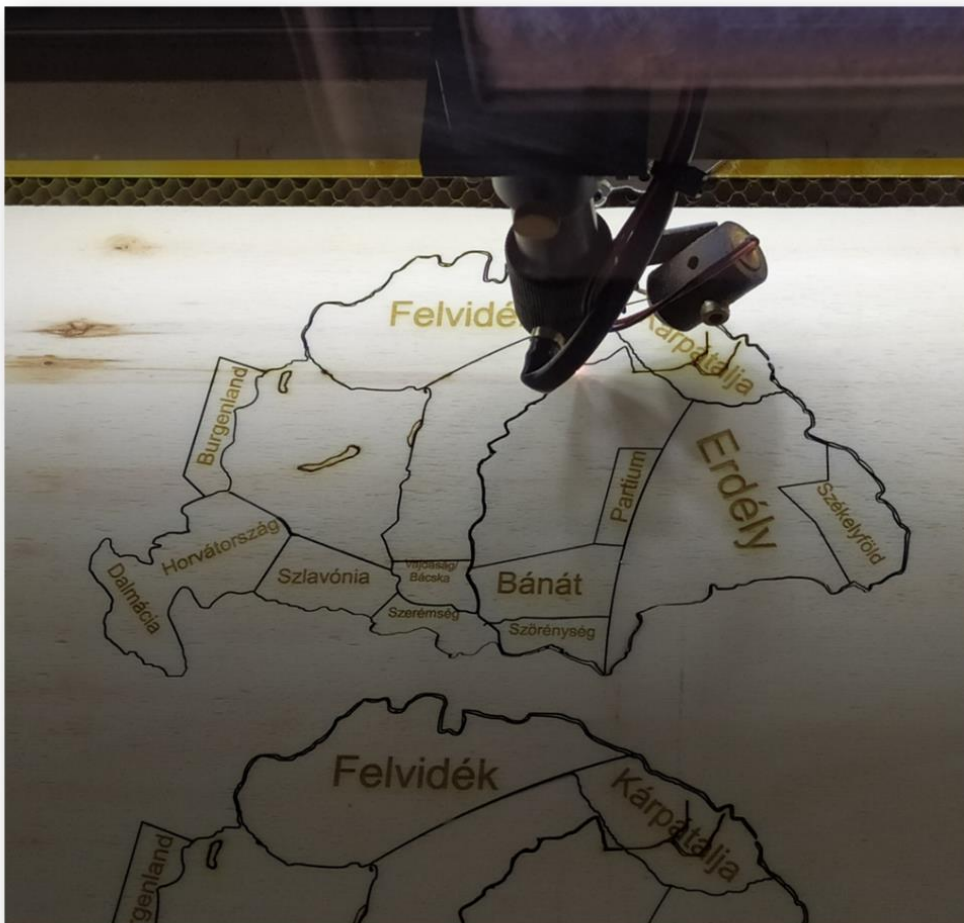
De ami ennél is fontosabb, hogy a tanulók XXI. századi módszerekkel dolgoznak:

- kreativitásra,
- aktivitásra,
- együttműködésre,
- csapatmunkára

alapozva, játékos körülmények között ismerhetik meg a hagyományos és modern eszközöket, technológiákat.

A projekt következő szakaszában az itt bemutatott eszközök közül a lézervágót fogjuk használni. Lézervágóval fát, műanyagot, üveget, papírt tudunk vágni, gravírozni. Az elkészült térképek kivágása és gravírozása történik most meg.

3. ábra: A lézervágó használata

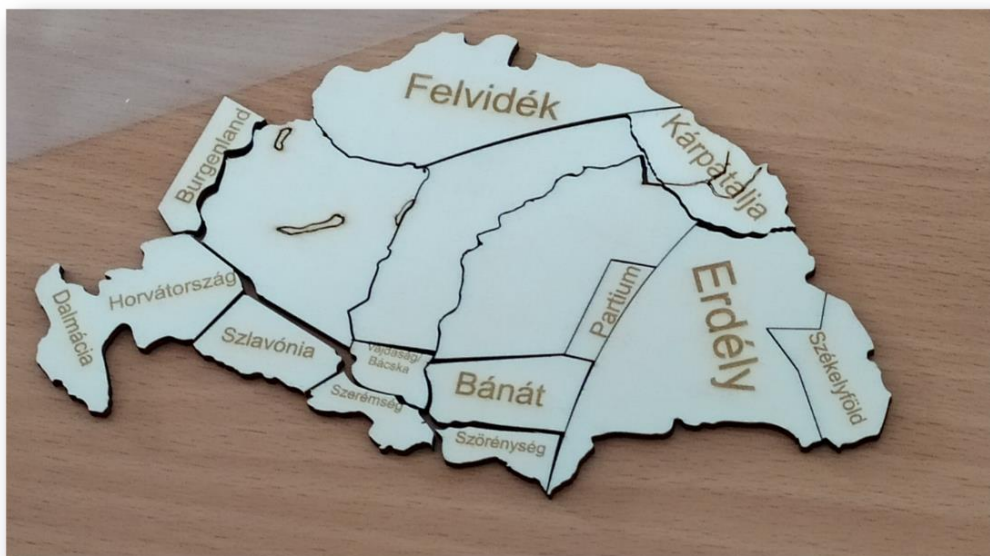

Beliczai Tamás: Lézervágó a történelem tanításában

Utolsó lépésként a tájak hátuljára felragasztjuk az első lépésben elkészített jellemzésüket. Így összességében két játékhoz jutunk:

- puzzle (történelmi kirakó) és
- egy olyanhoz, ahol jellemzés alapján kell a tájat felismerni, megnevezni.

4. ábra: Puzzle (történelmi kirakó)

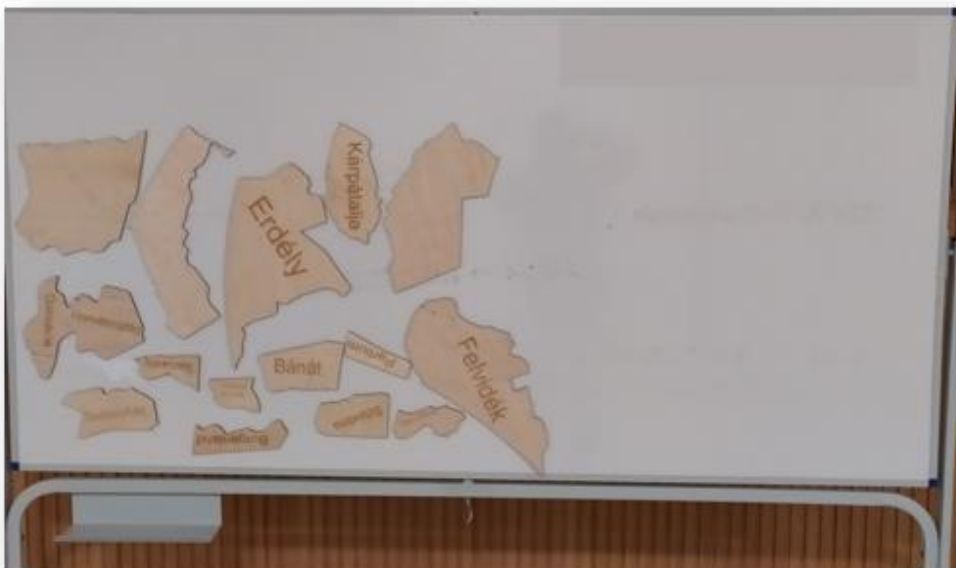
5. ábra: Tájélfismerő

A projekt utóélete

Az elkészült termék kisméretű, asztalon elférő, ott játszható. Innen jött az ötlet, hogy nagyítsuk fel és egy közösségi térben elhelyezve tegyük bárki számára elérhetővé. A megvalósítás során az iskola folyosóján lévő táblára mágnessel rögzítve került elhelyezésre, szép sikert elérve.

6. ábra: A puzzle elemei a táblán

7. ábra: Az összeállított térkép

Tapasztalatok

- a diákok szívesen és tevékenyen vesznek részt a projektben;
- örömmel fogadták, hogy a létrejött termék a sajátjuk lehet;
- a topográfiai ismeretek elsajátítása iránti motivációjuk nőtt, de azt is látni kell, hogy az ismeretek rögzítése érdekében a folyamatos gyakoroltatást és a hagyományos módszereket sem kell elfelejteni.

JEGYZETEK

¹ A jelen írás a Magyar Történelmi Társulat Tanári Tagozata, a Nemzeti Emlékezet Bizottsága és a Rendszerváltás Történetét Kutató Intézet és Levéltár által 2022. október 1-jén szervezett és rendezett „*Diktatúra és demokrácia. A Kádár-korszak és a rendszerváltás történelmi fogalmai*” című tudományos konferencia *Jógyakorlatok* szekciójában elhangzott kiselőadás szerkesztett változata.

² A térkép didaktikai céllal készült, történelmi földrajzi szempontból helyenként pontatlan. A Kárpát-medence tájegységeinek tudományosan elfogadott leírását lásd: A Kárpát-medence természeti tájai. In: BAK Borbála (1997): *Magyarország történelmi topográfiája. A honfoglalástól 1950-ig*. História - MTA Történettudományi Intézete, Budapest, 33-36. <https://tti.abtk.hu/kiadvanyok/kiadvanytar/online-kiadvanyok/bak-borbala-magyarorszag-torteneti-topografijaja-a-honfoglalastol-1950-ig> (A szerk.)